

UJEDINJENE NACIJE

Međunarodni rezidualni mehanizam za krivične sudove

Međunarodni rezidualni mehanizam za krivične sudove ("Mehanizam") osnovao je 22. decembra 2010. Savjet bezbjednosti Ujedinjenih nacija da preuzme nadležnost, prava, obaveze i osnovne funkcije Međunarodnog krivičnog suda za Ruandu ("MKSJ") i Međunarodnog krivičnog suda za bivšu Jugoslaviju ("MKSJ") po okončanju njihovih mandata.

IZJAVA

SEKRETAR

Konferencija o zaustavljanju poricanja genocida i holokausta
Uvodne napomene
Olufemi Elias, sekretar
Međunarodnog rezidualnog mehanizma za krivične sudove
20. juni 2019.

Vaše ekelencije, dame i gospodo, dragi domaćini, dobro jutro. Čast mi je i zadovoljstvo ponovo biti u ovom lijepom gradu; ovo je moje drugo putovanje ovamo.

Danas smo saslušali odlične govore. Htio bih se u ovim kratkim napomenama usredsrediti na vezu između presuđivanja i teme ove konferencije – zaustavljanja poricanja genocida i holokausta.

8. maj 1945.

Kraj Drugog svjetskog rata. Rat koji je odnio milione života širom zemaljske kugle i koji je donio nezamisliva zla ideologije ukorijenjene u nacionalizmu, mržnji i strahu. Rat koji je doveo do lišavanja života šest miliona Jevreja i patnje u razmjerama koje su bez presedana. Izražavanje nezamislivog i nepojmljivog putem riječi i pravnih koncepata bio je jedini način na koji je čovječanstvo moglo procesuirati i pokušati da se nosi s takvim zlom. Poslije Drugog svjetskog rata, postojala je nada da se strahote Holokausta ne mogu i neće ponoviti. Postojala je nada de će "genocid" predstavljati gorko upozorenje – bolan podsjetnik na ono što se ne smije ponoviti.

Na nesreću, to nije bio slučaj; evo nas ovdje danas.

7. april 1994.

Počevši od tog dana, za samo 100 dana, više od 800.000 nevinih ljudi – muškaraca, žena i djece – ubijeno je u Ruandi. Svijet je bio šokiran surovošću, razmjerama i obimom masakara u Ruandi. Reagujući na ove događaje, a u nastojanju da se postignu odgovornost i pravda, Savjet bezbjednosti Ujedinjenih nacija osnovao je Međunarodni krivični sud za Ruandu, MKSR, radi procesuiranja odgovornih za ove stravične zločine. Nekoliko godina kasnije, 1998. godine, MKSR je izrekao prvu ikada donijetu međunarodnu osudu za genocid u predmetu protiv Jeana Paula Akayesua. Po prvi put došlo je do pravnog epiloga za djela genocida, i to je bio početak dugačkog i strmog, ali neprocjenjivo važnog puta ka pravdi. Međutim,

Međunarodni rezidualni Mehanizam za krivične sudove

Arusha Tel.: +255 (0)27 256 5376

Haag Tel.: +31 (0)70 512 5691

E-mail: mict-press@un.org

Pratite nas: [Facebook](#), [Twitter](#), [YouTube](#), [LinkedIn](#)

www.irmct.org

nekoliko godina prije donošenja ove značajne presude 1998. godine, još jedan stravičan događaj potresao je čovječanstvo do temelja.

11. juli 1995.

Za mnogo ljudi u Bosni i Hercegovini, na ovaj dan je započeo kraj svijeta kakav su do tada poznavali, s nestankom čitavih porodica i cjelokupnih zajednica. 1995. godine, Međunarodni krivični sud za bivšu Jugoslaviju, MKSJ, počeo je izdavati svoje prve optužnice i izvoditi prve optužene na suđenje, ali to nije bilo dovoljno da spriječi masakr više od 7.000 muškaraca i dječaka bosanskih Muslimana u julu 1995. u Srebrenici. Međutim, u okviru sprovođenja svog mandata, za više od 24 godine postojanja, MKSJ je utvrdio ogromnu količinu sudski ispitanih činjenica u vezi s ovim događajima.

Godine 2001., u prvostepenoj presudi protiv *Radislava Krstića*, MKSJ je po prvi put potvrdio da su zločini počinjeni u Srebrenici 1995. predstavljali genocid, i taj zaključak je potvrđen po žalbi 2004. godine. U ovoj i mnogim kasnijim presudama, MKSJ je van svake razumne sumnje, kroz pravičan i nepristrasan sudski postupak, utvrdio da su nečuveni akti koji su se desili prije 24 godine bili dio zajedničkog plana za izvršenje genocida. U sudski spis je uvršteno na desetine hiljada dokaznih predmeta, više od 1.000 svjedoka je dalo iskaze, a 15 pojedinaca je osuđeno za učestvovanje u zločinima počinjenim u Srebrenici. Iskazi pred MKSJ-om u vezi s događajima u Srebrenici potekli su od preživjelih koji su smogli hrabrost da svjedoče. Kroz svoj rad, Međunarodni sud je donio pravdu mnogim žrtvama i postarao se da oni koji su odgovorni za ove zločine ne ostanu nekažnjeni.

Ipak, uprkos tome vidimo ožvljenje narativa koji pokušavaju iskriviti, revidirati ili poricati činjenice o genocidu u Srebrenici i drugim masovnim zločinima. Ove lažne narative lansiraju i promovišu oni koji žele da uskrate žrtvama priznanje njihovih patnji, da preinače povijest i odbace rad MKSJ-a i Međunarodnog rezidualnog mehanizma za krivične sudove, kao i ono za što se oni zalažu.

Pored toga, mimo sudova, pojam genocida donosi konotacije bola i patnje koje osjećaju preživjeli, žrtve i njihove porodice. On pomaže tome da se konceptualizuju, definišu i shvate strahote koje su oni podnijeli i kojima su bili svjedoci. Ako se ova bol poriče i dovodi u pitanje, mi dopuštamo da se njihove patnje nastave.

Izuzetno je važno da se poštuje i očuva sjećanje na prošlost, da se zapamti i nikada ne zaboravi šta im se dogodilo. Mehanizmu, nasljedniku MKSJ-a i MKSR-a, povjereno je očuvanje značajnog naslijeđa ova dva međunarodna suda. Očuvanje tog naslijeđa takođe znači preuzimanje odgovornosti za to da zaključci sadržani na hiljadama stranica presuda, iskaza svjedoka i dokaza, ne budu izgubljeni u odnosu na lažne narative.

Čvrsto vjerujem da se danas, u svijetu u kom trenutno živimo, više nego ikada ranije moramo usredsrediti na razumijevanje prošlosti na osnovu činjenica. Očuvanjem i omogućavanjem javnog pristupa naslijeđu MKSJ-a, i njegovim nadograđivanjem, Mehanizam će odigrati ključnu ulogu u omogućavanju generacijama ljudi danas i sutra da shvate događaje iz prošlosti, uspostavljajući narativ o činjenicama koji će prevladati nad svakom retorikom poricanja.

Mehanizam takođe nastavlja igrati veoma aktivnu ulogu u utvrđivanju odgovornosti za genocid u Srebrenici u julu 1995. Prije samo nekoliko mjeseci, drugostepena presuda u predmetu protiv *Radovana Karadžića* potvrdila je njegove osude za genocid u Srebrenici. Pored toga, dva preostala predmeta trenutno pred Mehanizom, obuhvataju navode o odgovornosti optuženih za zločine počinjene u sklopu genocida u Srebrenici – žalbeni postupak u predmetu *Ratka Mladića* i ponovno suđenje *Jovici Stanišiću* i *Franku Simatoviću*.

Kao sekretar Mehanizma, prepoznajem mnoge izazove s kojima se danas suočavamo, ne samo na Mehanizmu, nego i u međunarodnom pravosudnom sistemu u cjelini. Borba protiv nekažnjivosti za teške međunarodne zločine ne slijedi jednostavan put. Suočava se sa skepticizmom, kritikom i opstrukcijama i sve više nailazi na poricanje i revizionizam – cinične pokušaje da se dovede u pitanje njegov rad i uskrati pravda žrtvama.

Ipak, uprkos tome, važno je priznati da su ostvareni veliki pomaci. Odluka za odlukom, presuda za presudom, više od dvije decenije dva međunarodna suda i Mehanizam izgrađuju sudsku praksu i utvrđuju činjenice o zločinima, žrtvama i izvršiocima van svake razumne sumnje.

20. juni 2019.

Danas, sutra, prekosutra i u budućnosti, moramo uvijek pamtit i šta se dogodilo u Srebrenici 1995. godine, zato što oni koji poriču masakre, tragedije ili genocide žele izbrisati i od istorije sakriti te dane strahota i očaja, te najmračnije trenutke čovječanstva. Prikrivanjem onoga što se desilo tih dana, falsifikovanjem istorije, poricatelji stvaraju prostor za izvršioce genocida da ostanu nekažnjeni i da se istorija ponovi.

Zbog toga je imperativ da znamo šta se desilo i da to pamtimo. Zbog toga je naslijeđe međunarodnih sudova tako značajno i zato moramo obezbijediti mandat Mehanizma da očuva i dalje gradi to naslijeđe. Pamćenje, potpomognuto činjenicama utvrđenim van svake razumne sumnje i dostupnim svakome, predstavlja naš najbolji štiti od poricanja i revizionizma kako bi se obezbijedilo da odgovornost i pravda prevladaju nad ideologijom zla i poricanja.

Hvala vam.